

ПРОПОЗИЦІЇ
Міністерства юстиції України
до проєкту Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо відповідальності за незаконне ввезення/вивезення тварин, порушення правил утримання та поводження з тваринами, використання тварин у видовищних заходах, їх вилучення тощо», внесеного народними депутатами України Скороход А.К., Лубінцем Д.В. та іншими (реєстр. № 5697 від 23 червня 2021 року)

до першого читання

Міністерство юстиції України в цілому **підтримує** проєкт Закону України «Про внесення змін до Кодексу України про адміністративні правопорушення щодо відповідальності за незаконне ввезення/вивезення тварин, порушення правил утримання та поводження з тваринами, використання тварин у видовищних заходах, їх вилучення тощо» (далі – проєкт Закону) за умови врахування таких зауважень.

1. Підпунктом 1 пункту 1 розділу I проєкту Закону пропонується внести зміни до статті 88 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП), а саме *абзаци другий та четвертий викласти в новій редакції*.

Перш за все слід зазначити, що враховуючи усталену практику побудови норм КУпАП, підпункт 1 пункту 12 розділу I проєкту Закону не відповідає вимогам нормопроектувальної техніки.

Так, у підпункті 1 пункту 2 розділу I проєкту Закону мова має йти про внесення змін до *абзацу другого частини першої та абзацу другого частини другої статті 88 КУпАП*.

З аналогічних підстав потребують доопрацювання підпункти 2, 4, 5, 7, 8, 9 пункту 1 розділу I проєкту Закону.

Разом з тим слід зазначити, що запропоновані підпунктом 1 пункту 1 розділу I проєкту Закону розміри штрафів від *двох тисяч до чотирьох тисяч*, а також від *п'яти тисяч до семи тисяч* неоподатковуваних мінімумів доходів громадян є надмірними та такими, що не узгоджуються з положеннями Кримінального кодексу України (далі – КК).

Відповідно до статті 12 КК кримінальні правопорушення поділяються на кримінальні проступки і злочини. Кримінальним проступком є передбачене КК діяння (дія чи бездіяльність), за вчинення якого передбачене основне покарання у виді штрафу в розмірі не більше трьох тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або інше покарання, не пов'язане з позбавленням волі. Нетяжким злочином є передбачене КК діяння (дія чи бездіяльність), за вчинення якого передбачене основне покарання у виді штрафу в розмірі не більше десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або позбавлення волі на строк не більше п'яти років.

Аналогічні зауваження стосуються пропонуваного проєктом Закону санкцій частини третьої статті 88¹, статті 88³, частин третьої та четвертої статті 89, частини другої статті 154 КУпАП.

2. Підпунктом 3 пункту 1 розділу I проєкту Закону пропонується КУпАП доповнити статтею 88³, якою передбачити відповідальність за порушення заборони, *встановленої законодавством*, на використання тварин у видовищних заходах із

СЕД АСКОД

Міністерство юстиції України

№ 5740-11.1.2-21 від 03.08.2021

Підписувач *Малюська Денис Леонтійович*

Сертифікат *12A1C72050EC685404000000CA59050094550D00*

Дійсний з *18.09.2019 15:38:13* по *18.09.2021 15:38:13*

залученням тварин (у цирках, контактних зоопарках, пересувних звіринцях, дельфінаріях, спорті, для організації дозвілля, фотопослуг тощо).

При цьому слід зазначити, що Закон України «Про захист тварин від жорстокого поводження» (далі – Закон) спрямований на захист від страждань і загибелі тварин унаслідок жорстокого поводження з ними, захист їх природних прав та укріплення моральності й гуманності суспільства.

Правила поводження з тваринами, що використовуються у видовищних заходах, у спорті, при організації дозвілля визначено, зокрема, статтею 25 Закону.

Так, згідно зі статтею 25 Закону демонстрація тварин на виставках, у зоопарках допускається за умови дотримання зоогігієнічних, ветеринарно-санітарних норм і правил, установлених для утримання тварин.

При поводженні з тваринами під час проведення спортивних, видовищних заходів, відео- та фотозйомок не допускається заподіяння їм травм, болю, знівечення, їх загибель.

Забороняється використання тварини у кориді, створення та діяльність пересувних звіринців, пересувних зоопарків та пересувних виставок диких тварин, а також діяльність дельфінаріїв, що не мають природної морської води.

При дресируванні тварин не допускається: нанесення тваринам побоїв, залякування, видалення кліків, кігтів тощо; примушування тварин до виконання дій, що їх травмують.

Забороняється використання у видовищних заходах, у спорті, при організації дозвілля тварин, які важко переносять неволю, закритий простір, дресирування.

Особа, яка утримує тварину, використання якої в циркових, спортивних та інших видовищних заходах є неможливим, зобов'язана забезпечити вказаній тварині умови утримання відповідно до вимог цього Закону.

Забороняється проведення боїв тварин, спортивних, видовищних заходів, що передбачають переслідування, умертвіння, спостереження передсмертної агонії тварин, використання для умертвіння тварин інших тварин.

Разом з тим з метою дотримання принципу визначеності правової норми, уникнення ускладнень при класифікації відповідних видів правопорушень статтю 88³ КУпАП у запропонованій підпунктом 3 пункту 1 розділу I проекту Закону редакції пропонуємо доопрацювати з метою уточнення в частині чіткого визначення заборон, порушення яких слугуватиме підставою для притягнення до адміністративної відповідальності.

Слід також зауважити, що у Законі термін «контактні зоопарки» не застосовується та не визначається, у зв'язку з чим положення підпункту 3 пункту 1 розділу I проекту Закону потребують термінологічного доопрацювання.

3. Підпунктом «а» підпункту 4 пункту 1 розділу I проекту Закону пропонується абзац першої частини першої статті 89 КУпАП викласти в такій редакції: «Жорстоке поводження з тваринами – знущання над тваринами, завдання побоїв або вчинення інших насильницьких дій, що завдали тварині фізичного болю, страждань і не спричинили тілесних ушкоджень, каліцтва чи загибелі, залишення тварин напризволяще, порушення правил поводження та утримання тварин, в тому числі у *притулках для тварин*.».

При цьому відповідно до глосарію Закону *жорстоке поводження з тваринами* – знущання над тваринами, у тому числі безпритульними, що спричинило мучення, завдало їм фізичного страждання, тілесні ушкодження, каліцтво або призвело до загибелі, нацькування тварин одна на одну та на інших тварин, вчинене з

хуліганських чи корисливих мотивів, залишення домашніх та сільськогосподарських тварин напризволяще, у тому числі порушення правил утримання тварин.

З огляду на зазначене у разі необхідності внесення запропонованих змін з метою уникнення правової колізії та забезпечення єдності термінології відповідних змін потребуватиме також Закон.

Відповідне застереження стосується також запропонованої зміни до абзацу першого статті 154 КУпАП, якою передбачається, зокрема, слово «повідків» замінити словом «поводків» (підпункт «а» підпункту 5 пункту 1 розділу I проекту Закону).

4. Підпункт 9 пункту 1 розділу I проекту Закону потребує приведення до вимог нормопроєктувальної техніки, враховуючи те, що стаття 255 КУпАП структурно складається із частин, абзаців та пунктів.

5. Підпунктом «б» підпункту 10 пункту 1 розділу I проекту Закону пропонується статтю 265 КУпАП, якою передбачено порядок вилучення речей і документів, викласти в новій редакції.

5.1. Так, частиною першою статті 265 КУпАП у редакції проекту Закону передбачається, що речі, об'єкти *тваринного та рослинного світу* і документи, що є знаряддям або безпосереднім об'єктом правопорушення, виявлені під час затримання, особистого огляду або огляду речей, вилучаються посадовими особами органів, зазначених у статтях 234¹, 234², 241, 242¹, 244⁴, 262 і 264 цього Кодексу. Вилучені речі і документи зберігаються до розгляду справи про адміністративне правопорушення у порядку, встановленому Кабінетом Міністрів України за погодженням із Державною судовою адміністрацією України, а після розгляду справи залежно від результатів її розгляду їх у встановленому порядку конфіскують, або повертають володільцеві, або знищують. *Об'єкти тваринного світу негайно передають в центри порятунку і реабілітації диких тварин, притулки для тварин (домашніх тварин) або випускаються на волю. Об'єкти рослинного світу передаються на суспільні потреби або знищуються.*

Наведені положення викликають зауваження такого змісту:

1) з метою забезпечення чіткості викладу, точності опису запропоновані положення в частині вживання слів «негайно», «або» потребують доопрацювання з метою уточнення;

2) статтею 47 Закону України «Про тваринний світ» регулюється питання надання допомоги тваринам у разі їх захворювання або загрози загибелі під час стихійного лиха та надзвичайних екологічних ситуацій. Відповідно до частини четвертої цієї статті для надання допомоги хворим і травмованим диким тваринам можуть створюватися регіональні центри порятунку та реабілітації диких тварин.

Також відповідно до частини першої статті 15 Закону для утримання безпритульних тварин створюються притулки для тварин.

З огляду на викладене положення підпункту «б» підпункту 10 пункту 1 розділу I проекту Закону потребують відповідного доопрацювання;

3) наведені положення проекту Закону потребують додаткового аналізу в рамках фахової експертизи з огляду на положення статті 63 Закону України «Про тваринний світ», згідно з якими *незаконно добуті (зібрані) об'єкти тваринного світу*, виготовлена з них продукція, знаряддя правопорушень підлягають *безоплатному вилученню* в установленому законом порядку.

Дикі тварини та інші об'єкти тваринного світу, що ввезені на територію України або вивозяться за її межі з порушенням законодавства, підлягають у встановленому законом порядку конфіскації або безоплатному вилученню і реалізуються згідно з правилами, встановленими центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування державної політики у сфері охорони навколишнього природного середовища, за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері ветеринарної медицини.

У разі вилучення незаконно добутих живих тварин повинні бути вжиті заходи щодо їх збереження і за можливості – повернення у природне середовище.

Слід також звернути увагу на те, що зі змісту наведених положень проекту Закону незрозумілим є механізм передачі об'єктів рослинного світу на суспільні потреби та їх знищення.

5.2. Частиною другою статті 265 КУпАП в редакції проекту Закону пропонується передбачити, що про вилучення речей, об'єктів тваринного чи рослинного світу і документів складається протокол або *робиться відповідний запис у протоколі* про адміністративне чи кримінальне правопорушення, про огляд речей, об'єктів тваринного чи рослинного світу або адміністративне затримання.

Слід зазначити, що КУпАП є нормативно-правовим актом, який встановлює перелік складів *адміністративних правопорушень*, визначає органи, які уповноважені складати протоколи про *адміністративні правопорушення* та розглядати відповідні справи, визначає *порядок провадження в справах про адміністративні правопорушення* та виконання постанов про накладення *адміністративних стягнень*.

Вважаємо, що статтею 265 КУпАП в редакції проекту Закону повинно бути встановлено особливості вилучення речей, об'єктів тваринного та рослинного світу і документів саме *в рамках адміністративного провадження та в разі вчинення особами саме адміністративних правопорушень*, а порядок вилучення речей, об'єктів тваринного та рослинного світу і документів повинен бути передбачений Кримінальним процесуальним кодексом України, в якому систематизовані норми, що регулюють порядок кримінального провадження.

Враховуючи зазначене, частина друга статті 265 КУпАП у редакції проекту Закону потребує перегляду.

Окремо зазначаємо, що 15 липня 2021 року Верховною Радою України прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації положень деяких міжнародних угод та директив Європейського Союзу у сфері охорони тваринного та рослинного світу», метою якого є впровадження європейських гуманних цінностей та стандартів по відношенню до тварин.

Міністр юстиції

Денис МАЛЮСЬКА

_____ 2021 р.